

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 453/2023-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Júliusom Jánošíkom, advokátom, Klincová 35, Bratislava, proti rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Co/105/2021-302 z 27. januára 2022 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Cdo/104/2022 z 31. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), primerané hmotné zabezpečenie v starobe podľa čl. 39 ods. 1 ústavy a rovnosť pred zákonom a zákaz diskriminácie podľa čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy a práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) a zákazu diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru a čl. 26 paktu rozhodnutiami všeobecných súdov, ktoré žiada zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

II.

2. Rozsudkom okresného súdu bola zamietnutá žaloba, ktorou sa sťažovateľ poberajúci výsluhový dôchodok proti Slovenskej republike a ministerstvu vnútra domáhal ochrany pred diskrimináciou, ktorá mala spočívať v zmene valorizácie výsluhových dôchodkov zákonom č. 185/2012 Z. z. (ďalej len „novela z roku 2012“), ktorým bol novelizovaný zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Proti štátu bola žaloba zamietnutá z dôvodu, že prijatie zákona národnou radou nemôže byť posudzované podľa antidiskriminačného zákona. Vo vzťahu k ministerstvu vnútra bola žaloba zamietnutá vzhľadom na zistenie, že do prijatia novely z roku 2012 boli dôchodky výsluhových a starobných dôchodcov valorizované rovnako, no potom bola valorizácia výsluhových dôchodkov

podmienená zvýšením funkčných plátov. Tým však došlo len k zmene spôsobu valorizácie a táto zmena sa týka všetkých výsluhových dôchodcov, čo vylučuje diskrimináciu, keďže odlišný spôsob valorizácie sa týka odlišných sociálnych oblastí. Rozsudkom okresného súdu bol zamietnutý návrh sťažovateľa na prerušenie konania pre účely rozhodnutia o predbežnej otázke Súdnym dvorom Európskej únie (ďalej aj „SD EÚ“) o súlade novely zákona z roku 2012 s čl. 2 Zmluvy o založení Európskej únie. Okresný súd dospel k záveru, že v spore boli aplikované len vnútroštátne predpisy, čo vylučuje polozenie predbežnej otázky.

3. Na odvolanie sťažovateľa bol rozsudok okresného súdu ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom krajského súdu potvrdený. Krajský súd sa stotožnil s rozsudkom okresného súdu a zdôraznil, že už rozhodoval v obdobnej veci, keď dospel k rovnakému záveru ako okresný súd, pričom jeho závery boli preskúmané uzneseniami najvyššieho súdu č. k. 7Cdo/104/2018 a ústavného súdu č. k. II. ÚS 269/2019.

4. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie z dôvodu podľa § 420 písm. e) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorého naplnenie videl v tom, že vec nebola bez uvedenia dôvodov predložená SD EÚ a rozsudok krajského súdu je nepreskúmateľný a arbitrárny, keďže podľa právnej úpravy a judikatúry pre konštatovanie diskriminácie stačí existencia porovnateľnosti situácie a súdy bez odôvodnenia požadovali jej totožnosť. K tomu najvyšší v ústavnou sťažnosťou namietanom rozsudku, ktorým dovolanie sťažovateľa zamietol, uviedol, že nie je dôvod odchyliť sa od už vyjadreného záveru v rozhodnutí č. k. 7Cdo/104/2018, podľa ktorého rozhodnutie vo veci sťažovateľa nespočíva v aplikácii práva Európskej únie. K nedostatočnosti odôvodnenia najvyšší súd uviedol, že sťažovateľ len polemizuje so závermi okresného a krajského súdu, pričom okresný súd jasne uviedol, že vec sa netýka práva Európskej únie. Toto odôvodnenie vyhodnotil ako stručné a zrozumiteľné. Najvyšší súd poukázal na to, že sťažovateľ považoval rozhodnutia okresného a krajského súdu za arbitrárne pre nedôvodnú požiadavku totožnosti porovnávaných právnych úprav. K tomu najvyšší súd odkázal na to, že krajský súd vychádzal z jeho rozhodnutia č. k. 7Cdo/104/2018 v obdobnej veci, pričom ústavný súd v uznesení č. k. II. ÚS 269/2019, ktorým preskúmaval toto rozhodnutie, uviedol, že zmena valorizácie sa týka všetkých výsluhových dôchodkov, a preto nie je diskriminačná a nemožno ju porovnávať so starobnými dôchodkami, keďže ide o rozdielne systémy.

5. K dovolaniu z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP sťažovateľ uviedol „*otázky tzv. komparátora, kedy súdy oboch inšancií prijali právny záver o nevyhnutnosti totožnosti (identity) oboch porovnávaných komparátorov*“, hoci pre ochranu pred diskrimináciou nie je nevyhnutná totožnosť porovnávaných subjektov, ale ich obdobnosť. K tomu najvyšší súd uviedol, že náležitou dovolania je, aby konkretizovalo právnu otázku riešenú krajským súdom a ako má byť táto otázka riešená. Takáto argumentácia však v dovolaní nie je uvedená.

III.

6. Sťažovateľ argumentuje rovnako ako pred všeobecnými súdmi. Opakuje, že novelou zákona z roka 2012 došlo k jeho diskriminácii. Znova, no bez akejkoľvek konfrontácie so závermi všeobecných súdov tvrdí, že jeho vec mala byť predložená SD EÚ. Vo vzťahu k rozhodnutiu najvyššieho súdu uvádza, že nedôvodne dospelo k záveru, že v dovolaní nevymedzil právnu otázku, ktorú má najvyšší súd vyriešiť. Rozhodnutia všeobecných súdov považuje za nedostatočne

odôvodnené, a to nielen sčasti zamietnutia jeho žaloby, ale aj toho, že nebolo vyhovené jeho návrhu na predloženie veci SD EÚ. Z toho vyvodzuje porušenie ústavných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 14 ods. 1 paktu. Zo záveru rozhodnutí všeobecných súdov o tom, že novelou zákona z roku 2012 nedošlo k jeho diskriminácii, vyvodzuje porušenie ústavných práv podľa čl. 39 ods. 1 ústavy, čl. čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy, čl. 14 dohovoru a čl. 26 paktu.

IV.

7. Sťažovateľ vo vzťahu k rozsudku krajského súdu namieta nedostatočnosť jeho odôvodnenia a nesprávnosť jeho právnych záverov. Obe tieto okolnosti sťažovateľ mohol a aj namietal v dovolaní, s ktorým sa vysporiadal najvyšší súd ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o dovolaní preto vylučuje právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozsudku krajského súdu. Preto bola ústavná sťažnosť v rozsahu proti rozsudku krajského súdu pre nedostatok právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) a § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietnutá.

8. Vo vzťahu k rozhodnutiu najvyššieho súdu je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá. Predovšetkým treba uviesť, že všeobecné súdy konali vo veci, pričom rovnaká vec už bola riešená vo všetkých inštanciách všeobecného súdnictva so záverom, že prijatím novely zákona z roku 2012 nedošlo k diskriminácii žalobcu, ktorý bol v obdobnom postavení ako sťažovateľ. Tieto predchádzajúce rozhodnutia, rovnako krajského a aj najvyššieho súdu, boli predmetom posúdenia ich súladu s rovnakými ústavnými právami, aké sťažovateľ namieta v tejto ústavnej sťažnosti. I v predchádzajúcom konaní bol žalobca a sťažovateľ zastúpený tým istým advokátom. Z pohľadu možného porušenia ústavných práv sťažovateľa nedostatočným odôvodnením je preto rozhodujúce, že argumentácia krajského súdu je vystavaná na záveroch predchádzajúcich rozhodnutí najvyššieho a ústavného súdu v rovnakej veci, hoci iného žalobcu. V týchto rozhodnutiach bol vyargumentovaný záver, že zmena valorizácie výsluhových dôchodkov novelou z roku 2012 nebola v rovine podústavného práva, ale ani v rovine namietaných ústavných práv diskriminačná vo vzťahu k valorizácii starobných dôchodkov a nebol dôvod na to, aby sa všeobecné súdy obrátili s predbežnou otázkou na SD EÚ. Odkaz na predchádzajúce rozhodnutia je bežný argumentačný nástroj a z jeho použitia nemožno vyvodiť záver o nedostatočnosti odôvodnenia. Preto záver najvyššieho súdu o tom, že rozhodnutím krajského súdu nedošlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorý by sťažovateľovi znemožnil uskutočňovanie jeho procesných práv v miere porušenia práva na spravodlivý proces, nemožno považovať za mylný a tak rozporný s ústavnými právami sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 14 ods. 1 paktu.

9. Čo sa týka námietky sťažovateľa o nesprávnosti záveru najvyššieho súdu, ktorý sa odmietol zaoberať ním položenou právnou otázkou, treba uviesť, že pre rozhodnutie o žalobe sťažovateľa rozhodná otázka už bola vyriešená v uzneseniach najvyššieho a ústavného súdu (7Cdo/104/2018 a II. ÚS 269/2019). Sťažovateľ však správnosť týchto rozhodnutí pri podaní dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia vôbec nekonfrontoval a obmedzil sa len na konštatovanie, že pre vec bolo rozhodné posúdenie otázky, či na posúdenie diskriminácie je rozhodná totožnosť alebo obdobnosť porovnávaných subjektov. Takáto formulácia právnej otázky je celkom nekonkrétna, lebo je bez vzťahu k otázke riešenej všeobecnými súdmi, ktorých záver bol postavený

na odlišnosti výsluhových a starobných dôchodkov. Tento aspekt však v argumentácii sťažovateľa celkom absentoval. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale i formalistická a aby bola čo najustálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Podľa § 432 ods. 2 CSP dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Takéto vymedzenie dovolacej otázky však v dovolaní sťažovateľa celkom absentovalo. Preto záver najvyššieho súdu vo vzťahu k dovolaniu sťažovateľa podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP nie je rozporný s jeho ústavnými právami podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 14 ods. 1 paktu.

10. Čo sa týka porušenia čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy, treba uviesť, že tieto zásady nemôžu byť zásadne priamo aplikovateľné v individuálnych záležitostiach (III. ÚS 383/2016). Čo sa týka porušenia ústavných práv podľa čl. 39 ods. 1 ústavy, čl. 14 dohovoru a čl. 26 paktu zmenou právnej úpravy valorizácie výsluhového dôchodku, treba zopakovať už prijaté závery, že táto zmena sa vzťahuje na všetky výsluhové dôchodky, čo vylučuje jej diskriminačný charakter. Systém výsluhových dôchodkov je osobitný systém sociálneho poistenia policajtov a vojakov, ktorý nemožno porovnávať so systémom starobných dôchodkov (II. ÚS 269/2019). K tomu možno doplniť, že i zákaz diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru a čl. 26 paktu má vo vzťahu k ostatným právam garantovaným či už dohovorom alebo paktom akcesorický charakter. Preto sa porušenia tohto zákazu možno domáhať len v súvislosti s porušením iného práva či už podľa dohovoru alebo podľa paktu. Sťažovateľ však vo svojej argumentácii nesubstancuje porušenie žiadneho z hmotných práv podľa dohovoru a paktu a rovnako žiadnym osobitným spôsobom neargumentuje vo vzťahu k porušeniu základného práva podľa čl. 39 ods. 1 ústavy. Porušenie základného práva na primerané hmotné zabezpečenie v starobe odvodzuje len od toho, že valorizačný systém výsluhových dôchodkov je iný ako pri starobných dôchodkoch. Z tohto rozdielného prístupu, hoc aj valorizačná schéma výsluhových dôchodkov môže byť menej priaznivá, však nemožno dospieť k žiadnemu samostatne udržateľnému argumentu o porušení základného práva podľa čl. 39 ods. 1 ústavy. To vylučuje aj možnosť porušenia (len z dôvodu systematického zaradenia v texte) samostatne konštruovaných zákazov diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru a čl. 26 paktu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu